

REALITĂȚI GEOPOLITICE ALE DUNĂRII MARITIME (1774-1800)

Maria Magdalena TULUȘ

Cuvinte cheie: Dunărea maritimă, geopolitică, relații internaționale, Principatele Române, comerț, sfârșitul secolului al XVIII-lea.

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, teritoriul Principatelor române a căpătat o importanță geopolitică și geostrategică evidentă, urmare a decăderii Imperiului otoman. Poarta a cunoscut o profundă criză politică, reflectată, de altfel, prin mari pierderi teritoriale. În acest context, statutul politico-juridic al Principatelor române, aflate sub suzeranitate otomană, reprezintă o problemă fundamentală pentru înțelegerea locului acestora pe scena relațiilor internaționale.

Împărțirea moștenirii otomane, inclusiv a Principatelor române, a fost cunoscută în cancelariile marilor puteri drept „*chestiunea orientală*”. Declanșată efectiv odată cu pacea de la Karlowitz (1699), chestiunea orientală a fost propulsată de marile puteri în prim-planul relațiilor europene între secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, din dorința de a nu afecta echilibrul de forțe pe continent.

Desființarea monopolului turcesc asupra mărfurilor ce circulau pe Dunăre, coroborată cu apariția vaselor mari, cu aburi, ce puteau transporta mari cantități de mărfuri, la prețuri mai mici, a determinat o intensificare a creșterii comerțului în bazinul fluviului. Principatele române au devenit piețe de desfacere pentru produsele finite englezești, austriece, rusești și grecești.

Urmările politice a acestor noi realități economice au fost: recâștigarea autonomiei Moldovei și a Țării Românești și începutul unui proces de reorganizare instituțională în sensul modernizării lor. Acest uriaș salt nu poate fi conceput, fără a lua în considerare gurile Dunării ca factor de maximă importanță geopolitică și geostrategică, pe fondul disoluției Imperiului otoman și a împărțirii moștenirii sale europene.